

ПРОМЕТЕЙ

Регіональний збірник
наукових праць з економіки

ISSN 1814-8913

№ 1(28)

2009

Тобто шляхом використання різноманітних тренінгових методів (рольова гра, групова дискусія, вправи з вербальної та невербальної комунікації, тренування певних навичок, відео зворотній зв'язок та ін.) студент, слухач набуває досвіду переживання певних ситуацій, своїх психологічних станів, фіксує та запам'ятовує емоційне забарвлення під час вирішення тих чи інших тренінгових завдань.

Тренінг як форма навчання має істотні переваги перед іншими формами та видами навчання і вимагає від фахівців не тільки знань, а й умінь застосовувати свої знання у практичній діяльності, що постійно змінюється [10].

Серед переваг, які має тренінг як активна форма навчання перед традиційними методами, можна визначити такі:

- під час використання тренінгу процес навчання максимально наближений до реальної практичної діяльності, тренінг є імітаційним методом;

- тренінг є інтерактивним методом навчання, учасники виступають у тих чи інших ролях і дають відповідно до статусу своєї ролі;

- тренінг є груповим методом, спрацьовують механізми групової динаміки, на відміну від індивідуального навчання, учасники набувають досвіду розробки на виконання колективних рішень;

- під час тренінгу спеціальними засобами створюється певний емоційний та інтелектуально-пізнавальний настрій, що надає можливість істотно активізувати процес навчання.

Висновок. Отже застосування такої системи методичних прийомів поступово формує культуру усного й писемного ділового мовлення майбутніх фахівців, а саме:

коригується їхнє мовлення відповідно до літературних норм; виробляються вміння добирати для оформлення актів комунікації відповідні вербальні й невербальні засоби з урахуванням соціального статусу партнера, розвиваються контрольні-стимулюючі навички організації мовленнєвої діяльності; збагачується лексичний запас мовленнєвими кліше, що характерні для ділового спілкування.

Література

1. Мацько Л. Матимемо те, що зробимо (До питання формування мовної культури) // Дивослово. – 2001. – № 9. – С. 2-6.
2. Коваль А. Ділове спілкування. – К.: Либідь, 1992. – 100 с.
3. Томан І. Мистецтво говорити: Пер. з чes. – К.: Політвидав України, 1989. – 150 с.
4. Культура української мови: Довідник / С. Єрмоленко, Н. Дзюбишина – Мельник, К. Ленець та ін. / За ред. В. Русанівського. – К.: Либідь, 1990. – 200 с.
5. Бабич Н. Основи культури мовлення. – Львів: Світ, 1990. – 180 с.
6. Сагач Г. Золото слів: Навч. посібник для середніх і вищих навчальних закладів. – К.: Райдуга, 1993. – 210 с.
7. Винокур Г. Культура язька. – М., 1929. – Вып. 2. – 90 с.
8. Русак Т. Формування культури ділового мовлення в майбутніх інженерів: Дис. канд. пед. наук. – К., 1999. – 100 с.
9. Скалкін В. Вправи з розвитку усного комунікативного мовлення. – К.: Рад. шк., 1978. – 190 с.
10. Рудестам К. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика. – М.: Прогресс, 1993. – 300 с.

Поступила до редакції 18.12.08

© О.В. Гасаналієва, 2008

УДК 631.151.3:338.43

Т.І. Лункіна*

НАПРЯМИ ІНТЕНСИВНОГО ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті встановлено, що сільськогосподарські підприємства досягають економічної стабільності в тому випадку, коли є застосування інтенсивного відтворення на інноваційно-інвестиційній основі. Доведено, що при створенні необхідних соціально-економічних, матеріальних і моральних стимулів, комплексному вирішенню технічних, організаційно-економічних та соціальних питань (як на рівні підприємства, так і на рівні держави) функціонування сільськогосподарських підприємств буде ефективним.

В статті встановлено, что сельскохозяйственные предприятия достигают экономической стабильности в том случае, когда есть применение интенсивного воспроизводства на инновационно-инвестиционной основе. Доказано, что при создании необходимых социально-экономических, материальных и моральных стимулов, комплексном решении технических, организационно-экономических и социальных вопросов (как на уровне предприятия, так и на уровне государства) функционирование сельскохозяйственных предприятий будет эффективным.

Актуальність проблеми. Україна має великий потенціал для розвитку агропромислового виробництва, де виробляється 90% проловольчої продукції, близько 35 % ВВП країни.

Сільське господарство відіграє найважливішу роль у зміцненні економіки країни, в системі матеріального ви-

робництва, підвищенні життєвого рівня і добробуту населення. Людство існує насамперед тому, що розвиває сільське господарство, адже від розвитку даної галузі залежить забезпечення населення продуктами харчування, без яких вони не можуть жити, працювати, творити. В свою чергу потреби людей формуються під впливом ви-

* Лункіна Т.І. – аспірант Миколаївського державного аграрного університету, м. Миколаїв.

робництва і залежать від рівня його розвитку. Забезпеченість продовольством населення прямо залежить від результатів сільськогосподарського виробництва.

Аналіз останніх наукових досліджень. На сучасному етапі розвитку аграрного виробництва дослідженням стійкого функціонування сільськогосподарських підприємств на основі інтенсивного та інноваційного розвитку займаються вітчизняні вчені В.Я. Амбросов, В.Г. Андрійчук, В.П. Мертенс, В.І. Мацибора, В.П. Курган, С.А. Володін, М.М. Гаврилюк, М.С. Вітков, І.Г. Кириленко, М.В. Зубець, П.Г. Саблук, І.Н. Топіха, І.І. Червен, О.В. Ткаліч та інші. Проте питання щодо практичного застосування наукових новітніх розробок постійно дискутується в літературі і тому потребує подальшого розгляду та вирішення.

Метою статті є дослідження сільськогосподарських підприємств на основі інтенсивного та інноваційно-інвестиційного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення стійкої економічної динаміки є головним завданням країни, яке залежить насамперед від дії багатьох факторів, а саме: створення соціально орієнтованої ринкової економіки, яка б на основі розвитку національного конкурентоспроможного виробництва забезпечила гідний рівень життя населення, добробут нації в цілому.

На жаль, заходи, які приймалися на державному рівні протягом останніх років, викликають занепокоєння, адже поки ще не створено стабільних передумов для ефективного розвитку аграрної економіки. Часта зміна урядів, зміна векторів і пріоритетів певною мірою вносили корективи в тактику та стратегію розвитку аграрного сектору економіки, руйнували послідовність і стабільність державної аграрної політики. В результаті розвиток сільськогосподарських підприємств країни характеризуються нестабільністю, яка становить не тільки реальну загрозу для продовольчої сфери, а й для національної безпеки держави. Конкретне уявлення про споживання основних продуктів харчування населення (на прикладі Миколаївської області) дають дані таблиці 1.

Таблиця 1

Споживання основних продуктів харчування населенням Миколаївської області (на одну особу за рік), кг

Найменування	Мінімальні норми по Україні	Рациональні норми по Україні	Фактично (Миколаївська область)				
			1995 р.	2000 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.
М'ясо та м'ясопродукти, вкл. субпродукти і жири	57,0	80,0	42,7	36,0	37,8	37,8	41,1
Молоко та молочні продукти	341,0	380,0	297,7	190,4	273,3	273,3	252,0
Яйця (штук)	231,0	290,0	179	119	242	242	246
Хліб та хлібопродукти	94,0	101,0	149,2	123,7	147,3	124,8	126,5
Картопля	96,0	124,0	125,2	101,2	102,1	100,6	103,1
Овочі та баштанні продовольчі культури	105,0	161,0	112,0	106,5	122,4	126,2	123,0
Плоди, ягоди та виноград (без переробки на вино)	69,0	90,0	51,1	18,6	38,5	32,5	41,1
Риба та рибні продукти	12,0	20,0	3,6	8,4	18,0	16,5	18,1
Цукор	31,0	38,0	28,7	37,6	41,0	42,0	44,5
Олія	5,0	15,0	9,9	10,6	16,2	15,4	15,4

Наведені дані свідчать, що протягом останніх років погіршилася ситуація щодо забезпечення населення про-

дуктами харчування по Миколаївській області. Нині значна частина населення області не забезпечена рядом необхідних базових повноцінних продуктів харчування. Порівняно з раціональними нормами споживання м'яса є нижчим у 1,9 рази, молока і молочних продуктів – 1,5, яєць – 1,2, картоплі – 1,2, овочів та баштанних – 1,3, плодів, ягід та винограду – 2,2, риби та рибопродуктів – 1,1 рази. Знизилася загальна калорійність харчування, забезпеченість білками, жирами, особливо тваринного походження [4, с.114].

Енергетична цінність раціону як дорослих, так і дітей забезпечується вуглеводами на 50-80 % за рахунок хлібо-булочних і кондитерських виробів та цукру. Співвідношення компонентів продуктів харчування, яке нині склалося, призводить до зниження працездатності та стійкості до несприятливих факторів, зростання захворюваності, скорочення тривалості життя, а це в свою чергу відбивається на кінцевих результатах сільськогосподарських підприємств, які протягом останніх років залишаються невітнішими.

Незважаючи на реформи, численні програми підтримки аграрного сектору та проекти, становище в аграрному секторі залишається незадовільним і викликає занепокоєння. Так, у новоствореній вартості в економіці країни постійно зменшується частка сільського господарства: в 2001р. вона дорівнювала 16,3 %, 2002 – 14,6, 2003 – 12,1, 2004 – 11,9, 2005 – 10,4, 2006 – 8,7, 2007 – 7,6 % [4, с. 146].

Вирішальною умовою послідовного і системного нарощування зростання виробництва сільськогосподарської продукції та економічної стабілізації розвитку підприємств є застосування інтенсивного відтворення на інноваційно-інвестиційній основі.

Обґрунтованими є твердження науковців, що інноваційний тип розвитку виробництва, який базується на якісному і своєчасному оновленні новітніми, більш продуктивними властивостями виробництва, прогресивними технологіями, новітніми формами і методами організації виробництва, праці та управління – це інтенсифікація сільського господарства. Кінцевим результатом інтенсифікації – збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, яку потребує населення, при одночасному підвищенню родючості ґрунтів, зменшення сукупних затрат праці і підвищення екологічності сільського господарства. Додаткові затрати, які вкладаються в інноваційні фактори, виступають як засіб реалізації цієї цілі.

Економічним інструментарієм процесів інтенсифікації на інноваційно-інвестиційній основі мають бути сукупність складових, таких як:

- механізація та автоматизація, що дозволяє підвищити технічний рівень виробництва, що суттєво впливає на своєчасність виконання робіт, підвищує продуктивність праці, зацікавленість робітників в результатах праці;

- нові форми організації виробництва (сучасні форми маркетингу, менеджменту, логістика і т. д.) – дозволяють швидко реагувати на зміни, які відбуваються в навколишньому світі;

- ресурсо- та енергозберігаючі технології (наприклад, з появою у виробництві гербіцидів, з'явилася можливість в деякій мірі частково або повністю відмовитись від механічних прийомів обробки ґрунту);

- меліорація – хоча потребує великих капіталовкладень (наприклад, для будівництва зрошувальних земель, осушення заболочених земель, гіпсування, вапнування земель і т.д.), являється одним із основних напрямків інтенсифікації в рослинництві;

- біотехнології, які дозволяють за рахунок виведення нових екологічно чистих продуктів харчування завоювати світовий продовольчий ринок;

- хімізація – дозволяє докорінно поліпшити техніку і технологію застосування хімічних речовин у сільському господарстві (але, при застосуванні нових технологій необхідно велику увагу приділити гранично допустимим нормам використання добрив);

- насінництво та селекція – дозволяють застосовувати нові породи тварин, високопродуктивні сорти рослин, які стійкі до захворювань, шкідників та бур'янів;

- ріст інвестицій та капіталовкладень – сільське господарство капіталомістська галузь, яка потребує значних коштів (у тому числі з боку держави).

На переконання М.М. Гаврилюка, впровадження нововведень організаційно-технічного, виробничого, адміністративного та маркетингового характеру слід спрямовувати фінансові ресурси на пріоритетні технології [2, с. 19-22]. Поділяючи думку науковця, доповнимо, що сама досконала техніка і технологія не дадуть очікуваних результатів, якщо в процесі впровадження нових форм господарювання не будуть створені необхідні соціально-економічні, матеріальні і моральні стимули, які б сприяли активізації творчій діяльності людини.

Однією з головних причин сучасних кризових явищ у розвитку сільськогосподарських підприємств є уповільнення та невпорядкованість інвестиційного та інноваційного процесів.

Уявлення про зміни, які відбулися останніми роками в інвестиційній діяльності України в цілому та її Миколаївської області надають дані таблиці 2, побудованої нами за матеріалами статистичних щорічників [4; 5].

Таблиця 2

Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності України в цілому та її Миколаївської області

Ріки	Обсяг інвестицій у фактичних цінах, млн. грн.		Із загальних інвестицій регіону припадає на, % сільське господарство всього
	сільське господарство	у цілому	
Миколаївська обл.			
2003	86,5	1312,1	6,6
2004	120,3	1963,1	6,1
2005	167,2	2534,5	6,6
2006	235,1	3117,6	7,5
2007	263,4	3698,8	7,1
Україна в цілому			
2003	2141,0	51011,0	4,2
2004	3381,0	75714,0	4,5
2005	5016,0	93096,0	5,4
2006	7309,0	125254,0	5,8
2007	9519,0	188486,0	5,1

Наведені у цій таблиці дані свідчать, що і в Україні в цілому, і в її Миколаївській області у динаміці по роках

дослідженого нами періоду часу спостерігалось поступове зростання обсягів як загальних сум інвестицій, так і їх розмірів по сільському господарству. Але слід визнати, що сучасні обсяги інвестицій значною мірою не задовольняють потреби сільського господарства, в якому (разом з вартістю землі) зосереджено понад 40% капіталу держави. Нинішній рівень його забезпеченості інвестиціями становить лише 8-10%. Тому для залучення інвестицій в економіку країни перш за все необхідно створити відповідний інвестиційний клімат, щоб інвестори вкладали свої кошти у виробництво з мінімальними ризиками.

Зростання виробництва конкурентоздатної продукції, стабільності економіки й фінансового стану сільськогосподарських підприємств не можливе без державної підтримки. Державна підтримка інноваційних процесів в АПК має бути пов'язаною не тільки з використанням ефективних технологій фінансового регулювання (при яких бюджетні кошти не розкрадаються, а належним чином використовуються), а й базуватися на точному визначенні найкращих об'єктів бюджетного фінансування та кредитування.

Висновки. Існуванню кризової ситуації, яка склалася в наш час в країні, передувало ряд причин: непродумані реформи в аграрному секторі; недостатня і неефективна державна підтримка галузі; часта зміна урядів, зміна векторів і пріоритетів певною мірою вносили корективи в тактику та стратегію розвитку аграрного сектора економіки.

Вирішальною умовою виходу країни з кризової ситуації і забезпечення економічної стабільності сільськогосподарських підприємств є застосування інтенсивного відтворення на інноваційно-інвестиційній основі, а саме: створення необхідних соціально-економічних, матеріальних і моральних стимулів, які б сприяли активізації творчій діяльності людини; комплексне вирішення технічних, організаційно економічних, соціальних питань як на рівні підприємства так і на рівні держави; створення відповідного інвестиційного клімату в державі для залучення інвестицій.

При правильному і сукупному вирішенні цих завдань кінцеві результати можуть призвести до значного мультиплікаційного економічного ефекту.

Література

1. Ариткин А.Г. Инновации в интенсификации аграрного производства / А.Г. Ариткин, Т.Ю. Сушкова, А.Х. Куликова // Инновации. — 2007. — №10. — С. 61-64.
2. Гаврилюк М.М. Агрпромисловому виробництву – інноваційний шлях розвитку / М.М. Гаврилюк // Економіка АПК. — 2005. — №8 — С. 19-22.
3. Комплексна програма підтримки розвитку українського села на період до 2015 року // Економіка АПК. — 2007. — №1. — С. 36.
4. Статистичний щорічник Миколаївської області за 2007 рік / За ред. П.Ф. Закаринського. — Миколаїв, 2008. — С. 123-124.
5. Статистичний щорічник України за 2007 / За ред. О.Г. Осауленка. — К.: Державний комітет статистики України, 2008. — С. 211.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ

ПРОМЕТЕЙ

**Регіональний збірник
наукових праць з економіки**

2009

Випуск 1(28)

*Видається з квітня 1999 року
Періодичність випуску – 3 номери на рік*

**Збірник визначено як фахове видання з економічних наук
(перелік № 15, Бюлетень Вищої атестаційної комісії України, 2005, № 3)**

Тематичні рубрики:

- Україна та її регіони в умовах світової глобалізованої системи
- Трансформація та перспективи розвитку територіальних систем
- Макро- та мікроекономічні аспекти інноваційної діяльності
- Гуманітарно-правові аспекти соціально-економічного розвитку регіонів
- Стратегії розвитку підприємства в умовах ринкової економіки
- Корпоративне і антикризове управління, менеджмент, маркетинг, управління людськими ресурсами
- Розвиток сучасних інформаційних технологій
- Нові економічні системи в сучасних умовах
- Регіональний аспект розвитку зовнішньоекономічних зв'язків
- Становлення та розвиток на регіональному рівні індустрії послуг
- Фінанси, грошовий обіг і кредит

Бражнікова Л.М.

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	69
---	----

МАКРО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Білозубенко В.С.

СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА І ТИПИ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ.....	73
--	----

Єфремов О.С.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА: СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	75
--	----

Волик Н.Г.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ІННОВАЦІЙНОГО ІНВЕСТУВАННЯ.....	79
---	----

Ободець Р.В., Арутюнова Є.Ю., Плахута Л.Ю.

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНУ.....	82
---	----

Бала В.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО РАНЖИРУВАННЮ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ НА ВАТ "КЗТВ".....	84
---	----

Гасаналієва О.В.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ УСНОГО Й ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	88
---	----

Лукина Т.І.

НАПРЯМИ ІНТЕНСИВНОГО ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	91
--	----

ГУМАНТАРНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Зайцева К.В.

ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ САМОЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ.....	94
--	----

Кісліцина О.В.

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ.....	96
--	----

Воронкова А.Е., Гриньов А.М.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗНАНЬ ПЕРСОНАЛУ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТВОРЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА.....	99
---	----